

вияв в оперативному формулюванні мети навчальних дисциплін, курсів, розділів чи тем.

Список використаних джерел

1. Александрова С. А. Формування міжкультурної компетентності студентів туристських спеціальностей. *Вісник Луганського національного Університету ім. Тараса Шевченка*. Серія: Педагогічні науки. Частина I. 2011. №14 (225). С.6-10. URL: <https://ojs.kname.edu.ua/index.php/area/article/download/1260/1192/> (дата звернення: 18.12.2019).

2. Смирнова Н. С. Межкультурная компетентность как предмет социально-философского анализа в современной Германии: автореф. дис. канд. филос. наук. Архангельск, 2007. 24 с. URL: <https://www.dissercat.com/content/mezhkulturnaya-kompetentnost-kak-predmet-sotsialno-filosofskogo-analiza-v-sovremennoi-german> (дата звернення: 18.12.2019).

Крамська З.М.,

аспірантка кафедри початкової освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖІВ ДО КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ В УМОВАХ РЕФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН НА ПОЧАТКУ ТРЕТЬОГО СТОЛІТТЯ

Перш, ніж схарактеризувати особливості підготовки студентів педагогічних коледжів до краєзнавчої роботи в умовах реформаційних змін початку нового тисячоліття, зазначимо, що її зміст поступово розширюється й охоплює такі напрями досліджень: геологічні, гідрогеологічні, геоморфологічні, метеорологічні, гідрологічні, геоботанічні, зоогеографічні, фенологічні, економіко-географічні, топонімічні, дослідження ґрунтів, природно-територіальних комплексів. Зокрема, геологічні дослідження передбачають

вивчення геологічної будови (розташування території відносно великих геоструктурних елементів; геологічна історія розвитку території; дочетвертинні відклади – вік, склад, потужність, походження, окам'янілості, умови залягання, народно-господарське значення) і корисних копалин регіону, збирання зразків порід [2, с. 35]. Такі дослідження доцільно проводити від час польової практики шляхом спостережень, збирання зразків корисних копалин із нанесенням отриманих даних на маршрутну карту.

Зазвичай, метеорологічні дослідження погоди проводяться на шкільному майданчику, а вивчення мікроклімату регіону – під час подорожі. За наявності в населеному пункті метеостанції доцільним є відвідування її. Отримані спостереження, що передбачають вимірювання температури повітря, напряму, швидкості й сили вітру, хмарності, наявності й кількості опадів, заносяться до «Щоденника погоди». При цьому особливу увагу рекомендуємо звертати на метеорологічні явища сезонного характеру – різновиди атмосферних опадів, грозові й оптичні явища.

Фенологічні дослідження безпосередньо пов'язані з метеорологічними, що передбачають спостереження сезонних явищ природи, зміни кліматичних умов протягом певного періоду. При цьому спостереження за рослинами називають фітофенологічними, а за тваринами – зоофенологічними. Це найбільш прості й доступні дослідження, що не потребують спеціального технічного обладнання, а результати заносяться до спеціального журналу, щоденника або календаря природи, у якому фіксують дату зміни сезонних явищ у рослинному чи тваринному світі, місце спостереження, метеорологічні й гідрологічні дані, характер і температуру ґрунту, сезонні фенологічні явища. Окрему увагу в записах слід приділити стислій характеристиці регіону з зазначенням географічного положення (широта, довгота, висота над рівнем моря та інші дані про місцезнаходження), рельєфу місцевості, її загальних особливостей, характеру ґрунту і підстилаючої поверхні, захищеності від вітру,

особливості рослинності, а також вплив на них діяльності людини. Такі дослідження не повинні бути епізодичними.

У педагогічним коледжах популярними є також гідрологічні дослідження водойм, що супроводжують візуальним спостереженням за фауною, на основі яких складаються характеристики видового і кількісного складу тваринного світу не лише водойм, але й лісових територій, лук, лісосмуг, парків, сільськогосподарських угідь. Практичне значення цих спостережень полягає у вивченні господарського використання тваринного світу і шляхів підвищення продуктивності різних угруповань тварин, впливу людей на їх популяції, охорону рідкісних видів і боротьбу зі шкідниками рослин.

У підготовці студентів педагогічних коледжів до краєзнавчої роботи у школі важливе значення може відводитися дослідженню природно-територіальних комплексів, що включають ознайомлення зі спеціальною літературою, краєзнавчими матеріалами щодо характеристики регіону.

Також, готуючи студентів педагогічних коледжів до краєзнавчої роботи у школі, слід урахувати зміст природничої освітньої галузі, що практично реалізується у процесі вивчення предмета «Я досліджую світ». У програмі НУШ-1 (автор О. Савченко) це безпосередньо здійснюється під час опанування змістової лінії «Людина і природа», сутність якої передбачає «пізнання природи; узаємозв'язок об'єктів і явищ природи; рукотворний світ людини; відповідальну діяльність людини у природі; роль природничих знань і технологій у житті людини; залежність між діяльністю людини і станом довкілля» [3]. При цьому можливими засобами інтеграції у процесі реалізації програми «Я досліджую світ» передбачено включення учнів у практику виконання різноманітних завдань дослідницького характеру, зокрема таких: «дослідження-розпізнавання (Що це? Яке воно? Обстеження за допомогою органів чуття, опис, порівняння з іншими предметами, явищами; спільне – відмінне, до якого цілого воно

належить); дослідження-спостереження (Як воно діє? Що з ним відбувається? Для чого призначене?); дослідження-пошук (запитування, передбачення, встановлення часової і логічної послідовності явищ, подій; встановлення причинно-наслідкових зв'язків (Чому? Яким чином? Від чого залежить? З чим пов'язано?), догадка, висновок-узагальнення)» [3].

Можемо зробити висновок, що студенти педагогічних коледжів повинні навчитися спрямовувати діяльність молодших школярів упродовж першого року навчання на досягнення таких результатів: розпізнання тіл неживої і живої природи, рукотворних об'єктів; розуміння значення сонячного світла і тепла на Землі; формування уявлення про повітря, воду, ґрунт, їх властивості, про різноманітність живих організмів, про добові та сезонні зміни у природі, причини їх повторюваності; групування об'єктів природи за однією ознакою; установлення найпростіших узаємозв'язків у живій і неживій природі, між живими організмами і навколишнім середовищем, між природними умовами та господарською діяльністю людей; розуміння цінності природи для життя людей, залежності якості життя людей від стану навколишнього середовища; вибір у найближчому середовищі природних об'єктів дослідження з застосуванням доступного обладнання (лупа, термометр, компас, лінійка), різних джерел для пошуку інформації про довкілля; розпізнання рукотворних тіл у найближчому середовищі, матеріалів (деревина, гума, папір, метал), з яких вони виготовлені; дотримання правил поведінки у природі та пояснення їх іншим; посильна участь у природоохоронній діяльності.

Список використаних джерел

1. Крамська З. М. Зміст краєзнавчої роботи в початковій школі : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інновації в початковій освіті : проблеми, перспективи, відповіді на виклики сьогодення», (м. Полтава, 23-24 травня 2018 р.). – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2018. – С. 68–71.

2. Крачило М. П. Краєзнавство і туризм : навчальний посібник / М. П. Крачило. – Київ : Вища школа, 1994. – 191 с.

3. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nus.org.ua/news/opublikuvaly-typovi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty/>

Мірошніченко Т.В.,

*кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання
Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка*

ЕСТЕТОТЕРАПЕВТИЧНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ ДУХОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Особливого значення в складних умовах нівелювання моральності, інтенсифікації освітнього процесу, стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій набуває питання реалізація принципу духовності та духовного освоєння світу в професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів на засадах *естетотерапевтичної концепції формування особистості* [4].

Естетотерапевтичний підхід у професійній підготовці студентів полягає у широкому використанні різноматнітних технологій естетотерапії (казкотерапії, музикотерапії, фототерапії, пісочної терапії, арт-терапії тощо) з метою розвитку в студентів професійної мотивації, морально-духовної сфери, створення психологічно комфортних умов для їх творчої самореалізації й самоствердження.